

Дашиъл Хамет
Смъртта на Мейн

Капитанът ми каза, че по случая работели Хакън и Бег. Хванах ги да излизат от заседателната зала в полицейското. Бег беше огромен, обсипан с лунички, дружелюбен като двумесечен сенбернар, но не толкова интелигентен. Мършавият сержант детектив Хакън бе по-малко закачлив и пазеше мозъчната сила на техния екип зад набразденото си угрижено лице.

– Бързате ли? – спрях ги.

– Винаги бързае, когато си тръгваме – отвърна Бег и луничките се изкатериха нагоре по лицето му, за да направят място за усмивката.

– Какво искаш? – попита Хакън.

– Искам подробности по случая Мейн – ако има.

– Ще работиш по него?

– Да – отвърнах, – за неговия шеф Гънджън.

– Значи и ти можеш да ни кажеш нещо. За какво са му трябвали двайсетте бона в брой?

– Ще ви кажа утре сутринта – обещах. – Още не съм му видял очите на Гънджън. Имаме среща довечера.

Докато разговаряхме, влязохме в заседателната зала, подредена като класна стая с бюра и пейки. Неколцина детективи се бяха пръснали между тях и пишеха доклади. Тримата седнахме около бюрото на Хакън и мършавият сержант заговори:

– Мейн се прибрал от Лос Анджелис в неделя вечерта в осем с двайсет бона в джоба. Ходил дотам да продаде нещо по поръчка на Гънджън. Ти ще разбереш защо е носел толкова много пари в брой. На жена си казал, че пътувал от Лос Анджелис с някакъв приятел, не споменал име. Към десет и половина тя си легнала, а той останал да чете. Парите били у него – двеста стодоларови банкноти в кафяв портфейл.

Дотук добре. Той чете в дневната. Тя спи в спалнята. В апартамента са само двамата. Тя се събужда от някакъв шум. Скача от леглото и хуква към дневната. Там вижда Мейн да се бори с двама мъже. Единият е висок и як. Другият – дребен и хилав като момиче. И двамата били с черни кърпи на мутрите и ниско нахлупени каскети.

Когато тя се появява, дребосъкът пуска Мейн и щръква до нея. Завира в лицето ѝ пистолет и ѝ нарежда да мълчи. Мейн продължава да се бори с другия. В ръката си държи пистолет, ала здравенякът е стиснал китката му и се опитва да я извие. Много скоро успява, Мейн изпуска оръжието. Онзи изважда своето, насочва го към Мейн и се навежда да вдигне желязото от пода.

Докато мъжът е наведен, Мейн се хвърля отгоре му. Успява да

избие патлака му, но онзи вече е взел неговия. Въргалът се на пода няколко секунди. Госпожа Мейн не може да види какво става. Изведнъж – бум! Мейн пада с куршум в сърцето, в жилетката му тлее дупка от пламъка на изстрела, pistolетът му дими в ръката на маскирания мъж. Госпожа Мейн припада.

Когато се свестява, в жилището няма никой освен нея и мъртвия ѝ съпруг. Портфейлът и pistolетът му са изчезнали, Тя е била в безсъзнание около половин час. Знаем го, защото съседи са чули изстрела и можеха да ни кажат часа, макар да не знаели откъде идва гърмежът.

Апартаментът на Мейн е на шестия етаж. Сградата е осеметажна. До нея, на ъгъла с Осемнайсетото Авеню има двуетажна постройка – отдолу е бакалница, горе е жилището на бакалина. Зад тези сгради минава тясна улица, по-скоро алея. Така.

Патрулният полицаи Кини минавал по това време по Осемнайсетото Авеню. Чул изстрела. Доловил го ясно, защото апартаментът на Мейн е от страната на бакалницата, но по-високо. Кини обаче не могъл да определи веднага мястото. Изгубил време да проверява нагоре-надолу по улицата. Докато стигне до задната алея, птичките били отлетели. Кини все пак намерил следи от тях – на алеята изпуснали pistolета на Мейн, с който го застреляли. Но Кини не успял да ги види, нито видял някой Друг подозрителен.

Сега, от стълбищен прозорец на третия етаж в жилищната сграда човек лесно може да се прехвърли на покрива на бакалницата. Би могъл да го направи всеки, стига да не е сакат – и да влезе, и да излезе, защото прозорецът никога не се заключва. От покрива на бакалницата е детска играчка да се смъкнеш на задната улица. На стената има желязна водосточна тръба, дълбок прозорец и врата с тежки издадени панти – чудесна стълба за всякакви случаи. С Бег се качихме по нея, без дори да се задъхаме. Онези двамата може да са влезли по същия път. Че по него са избягали, вече знаем. На покрива на бакалницата намерихме портфейла на Мейн – празен, естествено – и носна кърпичка. Портфейлът е с метални ъгли. Кърпичката се е закачила за един от тях, когато бандитите са го изхвърляли.

– На Мейн ли е кърпичката?

– Дамска е, с избродирано „И“ в ъгъла.

– На госпожа Мейн?

– Тя се казва Агнес – рече Хакън. – Показахме ѝ портфейла, pistolета и кърпичката. Позна първите два предмета и каза, че са на мъжа ѝ, не беше виждала само кърпичката. Но пък определи парфюма по нея –

„Désir du Coeur“. Тогава предположи, че по-дребният нападател може да е бил жена. Още преди това беше споменала, че вторият приличал на момиче.

– Някакви отпечатъци от пръсти и други подобни? – попитах.

– Не. Момчетата прегледаха целия апартамент, прозореца, покрива, портфейла и пистолета. Нищо.

– Госпожа Мейн ще разпознае ли онези двамата?

– Казва, че ще познае дребния. Може би.

– Подозирате ли някого?

– Още не – отвърна ми сержантът, докато излизяхме.

На улицата се разделих с ченгетата и тръгнах към дома на Бруно Гънджън в Уестууд Парк.

Търговецът на редки и антични накити беше малко човече, доста странно на вид. Вечерното сако стискаше кръста му като корсет, раменете бяха заострени и с дебели подплънки. Косата, мустаците и козята брадичка бяха боядисани черни и намазани с брилянтин, за да лъщят като розовите нокти на пръстите му. Не бих твърдял, че руменината на петдесетгодишните му бузи не беше руж. Той се надигна от дълбините на голям кожен фотьойл, подаде ми нежна, топла ръчичка, която приличаше на детска, и ми се усмихна с наклонена на една страна глава.

После ме представи на жена си, която ми кимна, без да става от стола до масата. Трябва да беше почти на една трета от неговата възраст. Определено не бе навършила деветнайсет, но приличаше повече на шестнайсетгодишна. Беше дребна като него. Имаше маслинена кожа, трапчинки на бузите, кръгли кафяви очи, червило с цвят на слива върху устните и приличаше на скъпа кукла от витрината на магазин за играчки.

Бруно Гънджън ѝ обясни накратко, че съм от детективска агенция „Континентъл“ и че ме е наел да помогна на полицията за залавянето на убийците на Джефри Мейн и за откриването на откраднатите двайсет хиляди долара.

Тя измърмори едно „О, разбирам“ с тон, който казваше, че това изобщо не я интересува, и се изправи с „Тогава ще ви оставя да...“.

– Не, не, скъпа! – размахна мъжът ѝ розови пръстчета. – Нямам тайни от теб.

Смешното му лице се завъртя към мен, наклони се настрани и с лек кикот ме попита:

– Така ли е? Между съпрузите не трябва да има тайни, нали?

Престорих се, че го поддържам.

– Мила, знам – обърна се той към жена си, която пак беше седнала на мястото си, – че това те интересува колкото и мен, защото и двамата еднакво обичахме скъпия Джефри. Прав ли съм?

– О, да – повтори тя със същото безразличие.

Мъжът ѝ ме погледна насърчително.

– И сега?

– Бях в полицията – казах. – Имате ли да добавите нещо към онова, което те знаят? Нещо ново? Нещо, което не сте им казали?

Той завъртя глава към жена си.

– Инид, скъпа, има ли такава?

– Не се сещам – отвърна тя.

Той се ухили и ми показа възхитената си физиономия.

– Това е. Не се сещаме.

– Върнал се е в Сан Франциско в осем вечерта в неделя, три часа преди да бъде убит и ограбен, с двайсет хиляди долара в столарови банкноти. За какво са му били?

– Това бяха парите от продажба на клиент – обясни Бруно Гънджън. – Господин Натаниъл Огилви от Лос Анджелис.

– Но защо в брой?

Боядисаното лице на човечето се изкриви в лукава усмивка.

– Това е част от играта – призна той самодоволно, – както се казва, малък търговски трик. Знаете ли какви са тези колекционери? Това е цяла наука! Вижте сега. Аз се сдобивам със златна диадема от ранния гръцки период или за да бъдем точни – наподобяваща ранния гръцки период. Твърди се, че е намерена в Южна Русия, недалеч от Одеса. Аз не знам дали в това има нещо вярно, но диадемата определено е красива.

Той се разся.

– Имам клиент, господин Натаниъл Огилви от Лос Анджелис който проявява интерес към подобни редки находки. Както можете да предположите, стойността на тези неща е точно толкова, колкото можете да вземете за тях – в никакъв случай повече, винаги по-малко. Бих получил за тази диадема най-много десет хиляди долара, ако я бях продал като обикновено произведение на изкуството. Но може ли да се нарече обикновено едно златно украшение за глава, изработено за някой скитски цар? В никакъв случай! Затова Джефри опакова много сложно диадемата в памук и я занася в Лос Анджелис да я покаже на нашия господин Огилви.

Джефри няма да му каже как диадемата е попаднала в ръцете ни. Но ще намекне за подли интриги, за нелегално прехвърляне през

границата, за малко насилие и престъпление тук и там и за необходимостта от пълна тайна. Това е най-примамливата стръв за всеки истински колекционер! За него вече нищо не е от значение, освен колко трудно е да се придобие. Забележете, Джефри не го лъже! Mon Dieu, това би било нечестно и позорно! Той само много внушава и, ах, да, много категорично отказва да приеме чек за диадемата. Никакви чекове, сър! Нищо, което може да бъде проследено. Само пари в брой!

Хитруваме на дребно, както разбирате. Но на кого вредим? Господин Огилви със сигурност ще купи диадемата, а нашата малка измама само засили удоволствието му от покупката. Ще се радва много повече на притежанието. Но я си представете, че диадемата се окаже автентична. Тогава намеците на Джефри ще излязат чиста истина. Ето как господин Огилви е платил двайсет хиляди долара и затова горкичкият Джефри е носел толкова много пари.

Той разпери розовата си ръчичка с дланта нагоре, енергично поклати боядисаната си глава и завърши:

– Voilà! Това е!

– Обади ли ви се Мейн, след като се върна? – попитах.

Търговецът се усмихна, сякаш въпросът го погъделичка по петите, ала усмивката бе предназначена за жена му.

– Обаждал ли ни се е, Инид, мила? – прехвърли той въпроса.

Тя сви устни и рамене с пълно безразличие.

– Разбрахме, че се е прибрал – преведе движенията ѝ Гънджън – чак в понеделник сутринта, когато чухме, че са го убили. Така ли беше, гълъбице моя?

Гълъбицата му измърмори:

– Да – и стана от стола. – Ще ме извините ли? Имам да пиша писмо.

– Разбира се, съкровище – рече ѝ Гънджън и двамата се изправихме. Тя мина покрай него на път за вратата. Нослето му се размърда над боядисаните мустачки и той обели очи в маймунски екстаз.

– Какъв очарователен парфюм, скъпа! – възкликна той. – Какво божествено ухание! Каква песен за ноздрите! Има ли име, любов моя?

– Да – отвърна тя и спря на прага, без да се обръща.

– И то е?

– „Désir du Cœur“ – подхвърли през рамо и излезе.

Бруно Гънджън ме погледна и се изкиска.

Седнах отново и го попитах какво знае за Джефри Мейн.

– Всичко без остатък – увери ме той. – Повече от десет години е дясната ми ръка, взех го при мен, когато беше на осемнайсет.

– Що за човек беше?

Бруно Гънджън долепи двете си розови длани като за молитва и ми ги показа.

– Що за човек е който и да било? – попита той над тях.

Нищо не разбрах, затова кротко чаках.

– Ще ви кажа – започна мъжлето след малко. – Джефри имаше око и вкус за моята търговия. Нямахме друг жив човек с по-вярна преценка, освен мен, когото бих предпочел пред Джефри. И забележете, честен! Вярвайте ми, казвам самата истина. Джефри имаше ключ от всяка моя ключалка и така щеше да бъде до края на живота ми, ако той бе живял по-дълго. Но има едно „но“. В личния си живот беше пълен негодник. Пиеше, играеше комар, ходеше по жени, харчеше... мили Боже, как харчеше! Нямахме нито ред, нито мярка! От парите, които наследи, и от петдесетте хиляди, които имаше съпругата му, когато се ожениха, не остана и цент. Добре, че бе осигурен, иначе жена му щеше да остане без пукната пара. Истински Калигула!

Бруно Гънджън дойде да ме изпрати до външната врата. Пожелав му лека нощ и тръгнах по чакълената пътека към колата си. Нощта беше ясна, тъмна и безлунна. Висок жив плет ограждаше като черни стени къщата на Гънджън от двете страни. Съзрях в тъмнината отляво едва видимо петно... тъмно сиво петно... овално... с размерите на човешко лице.

Седнах в колата, запалих двигателя и потеглих. Свих в първата пряка, паркирах и тръгнах пеш назад към къщата. Онова петно с размерите на лице ме заинтересува.

Когато стигнах ъгъла, видях някаква жена да идва откъм Гънджънови. Сянката на стената ме скриваше. Предпазливо се върнах назад, докато стигнах до дворна врата с издадени тухлени колони. Пъхнах се между тях.

Жената пресече улицата и тръгна нагоре към паркинга. Не можех да я видя добре, но беше жена. Може би идваше от къщата на Гънджън, а може би не. Може би нейното лице е било до живия плет, а може би не. Реших, че е била тя, и тръгнах след нея.

Влезе в дрогерията до паркинга. Трябваше й телефон. Прекара на него цели десет минути. Не влязох в магазина да правя опити да подслушвам, останах от другата страна на улицата и се задоволих с това да я разгледам хубаво.

Млада, около двацет и пет, среден ръст, набита, със светлосиви очи, торбички под тях, месест нос и издадена долна устна. Имаше

кестенява коса, шапка не носеше. Беше облечена с дълга синя пелерина.

Проследих я обратно от дрогерията до дома на Гънджън. Влезе там през задната врата.

Вероятно бе прислужница, но не беше девойката, която ми отвори вратата преди това вечерта.

Върнах се при колата и се прибрах в града, в службата.

– Дик Фоули има ли работа? – попитах Фиск, нощния дежурен в детективска агенция „Континентъл“.

– Не. Знаеш ли вица за онзи, дето му оперирали врата?

Ако се изгървеш да покажеш и най-малкия интерес, Фиск е готов да те закове с поне още десетина истории, затова го отрязах.

– Знам го. Свържи се с Дик и му кажи, че утре сутринта трябва да се лепне за една мадама в Уестууд Парк.

Дадох на Фиск адреса на Гънджън и кратко описание на момичето, което се обади по телефона в дрогерията, за Дик. После уверих нощния страж, че знам вица за кретена на име Опиум, както и какво казал дядото на своята баба на златната им сватба. Преди да се опита да ме хване с още някоя история, се вмъкнах в кабинета си и затворих вратата, където съчиних и кодирах телеграма до клона ни в Лос Анджелес да поразровят около последното посещение на Мейн в града.

Сутринта Хакън и Бег се отбиха и им предадох версията на Гънджън защо двайсетте бона са били в брой. Полицията ми казаха, че информатор им изпял, че Бънки Дал, местен полунелегален тип от средната класа обирджии, го ударил на живот веднага след смъртта на Мейн.

– Още не сме го спипали – добави Хакън. – Не можем да го открием, но засякохме гаджето му. Разбира се, мангизите може да са му паднали и от другаде.

В десет предиобед трябваше да ида в Оукланд, за да дам показания срещу двама мошеници, които бяха продали купища акции от несъществуваща компания за производство на каучук. Когато се върнах в агенцията към шест вечерта, на бюрото си намерих съобщение от Лос Анджелес.

В него пишеше, че Мейн приключил работата си с Огилви в събота следобед, веднага напуснал хотела и хванал нощния влак, което означаваше, че трябва да е пристигнал в Сан Франциско в неделя рано сутринта. Банкнотите по сто долара, с които Огилви платил за диадемата, били нови-новенички, последователно номерирани и банката на клиента дала на детектива в Лос Анджелес номерата им.

Преди да се прибера, завъртях един телефон на Хакън, за да му

съобща номерата на банкнотите и останалото от телеграмата.

– Още не можем да хванем следите на Дал – оплака ми се той.

На следващата сутрин дойде докладът на Дик Фоули. Момичето излязло от дома на Гънджън в девет и четвърт предната вечер и отишло до ъгъла на Мирамар Авеню и Саутууд Драйв, където я чакал мъж със закрит буйк. Според описанието на Дик бил около трийсетте, среден ръст, слаб, към седемдесет килограма, кестенява коса и кафяви очи, източено лице и щръкнала напред брадичка, шапката, костюмът и обувките му били кафяви, носел сиво палто.

Момичето се качило при него в колата и двамата отпрашили по магистралата към плажовете, пътували известно време, после се върнали на ъгъла на Мирамар и Саутууд, където тя слязла. Очевидно се прибираща в къщата на Гънджън, затова Дик я оставил и последвал мъжа с буйка до жилищната кооперация „Бъдеще“ на Мейсън Стрийт.

Мъжът стоял вътре около половин час. После излязъл с друг мъж и две жени. Вторият бил на възраст колкото него, малко по-нисък, но по-пълн, с кестенява коса, кафяви очи, тъмна кожа, широко плоско лице с високи скули. Носел син костюм, сива шапка, светлокафяво палто, черни обувки и перлена игла с форма на круша на вратовръзката.

Едната от жените била около двайсет и две годишна, ниска, слаба и руса. Другата била с три-четири години по-възрастна, червенокоса, средна на ръст, с чип нос.

Четиримата се качили в колата и отишли в „Алжирското кафене“, където стояли до малко след един часа през нощта. След това се прибрали в кооперация „Бъдеще“. Към три и половина мъжете си тръгнали, закарали буйка в един гараж на Поуст Стрийт и отишли пеша в хотел „Марс“. Прочетох това и извиках Мики Линан от стаята на помощник-детективите. Показах му доклада и му наредих:

– Разбери кои са тези двамата.

Мики излезе. Телефонът ми иззвъня. Беше Бруно Гънджън.

– Добро утро. Имате ли новини за мен?

– Може би – рекох. – В града ли сте?

– Да, в магазина. Ще бъда тук до четири часа.

– Добре. Ще мина следобед да поговорим.

По обед Мики Линан се върна.

– Първият тип – докладва той, – онзи, дето Дик видял с момичето, се казва Бенджамин Уийл. Буйкът е негов и живее в стая четиристотин и десета в хотел „Марс“. Търговец е, но не е известно на какво. Другият му е приятел и са заедно от няколко дни. Не можах да разбера нищо за

него. Не е регистриран. Двете мацки от „Бъдеще“ са проститутки. Живеят в апартамент триста и три. По-едрата се представя за госпожа Ефи Робъртс. Русокосота е Вайълет Евъртс.

– Почакай – рекох му и отидох отзад в архива, при картотеката.

Прегледах цялата буква „У“ и намерих „Уийл, Бенджамин, прякор Кашлящия Бен, 36 312 У“.

От съдържанието на папка № 36 312 У разбрах, че Кашлящия Бен Уийл бил арестуван в окръг Амадор през 1916 година по сериозно обвинение и го тикнали в затвора „Сан Куентин“ за три години. През двайсет и втора пак го пипнали в Лос Анджелис с обвинение в изнудване на някаква киноактриса, но случаят бил потулен. Описанието му съвпаднало с онова, което бе дал Дик. От снимката – копие на тази от полицейския доклад през двайсет и втора – гледаше млад мъж с брадичка като клин.

Занесох снимката в кабинета си и я показах на Мики.

– Това е Уийл преди пет години. Не го изпускай от поглед тези дни.

След като той си тръгна, позвъних в следствения отдел на полицията. Не намерих нито Хакън, нито Бег. Свързах се с Луис от техния архив.

– Как изглежда Бънки Дал? – попитах го.

– Чакай малко. – Луис остави слушалката, после пак се обади. – Трийсет и две годишен, метър и седемдесет, седемдесет и девет килограма, коса – кестенява, очи – кафяви, широко и плоско лице с изпъкнали скули, златен мост отляво на долната челюст, кафяв белег зад дясното ухо, деформиран малък пръст на десния крак.

– Имаш ли негова снимка в повече?

– Разбира се.

– Благодаря, ще пратя едно момче да я вземе. Казах на Томи Хауд да отскочи дотам и излязох да хапна. Следобед отидох в магазина на Гънджън на Поуст Стрийт. Търговчето се бе издокарало повече от всякога, с още по-големи подплънки на раменете, а как дишаше с тази стегнатата талия, само той си знаеше. Носеше сиви раирани панталони, жилетка и набрана сатенена вратовръзка с изумителна златна бродерия.

Минахме през задната част на магазина и по тясна стълба се изкачихме на меканина до схлупения му кабинет.

– Казвайте сега – рече той, щом затвори вратата и седнахме.

– Имам повече да питам, отколкото да казвам. Първо, кое е момичето с дебелия нос, месестата долна уста и торбичките под сивите очи, което живее у вас?

– Това е Роуз Рубъри. – Намазаното му лице се разтегна в доволна усмивка. – Камериерката на скъпата ми съпруга.

– Един бивш пандизчия я разхожда с колата си.

– Така ли? – Той блажено погали боядисаната си козя брадичка. – Ами камериерка е на скъпата ми съпруга това е.

– Мейн не се е прибрал с автомобил на приятел от Лос Анджелис, както е казал на жена си. Дошъл е с нощния влак в събота вечерта. Значи е бил дванайсет часа в града, преди да си иде у дома.

Бруно Гънджън се ухили и килна доволното си лице на една страна.

– А! – възкликна той. – Напредваме! Напредваме! Нали?

– Може би. Спомняте ли си дали Роуз Рубъри беше у вас в неделя вечерта, да кажем между единайсет и дванайсет часа?

– Спомням си. Там беше. Със сигурност. Скъпата ми съпруга не се чувстваше добре тази вечер. Милата излезе сутринта и каза, че отива с кола в провинцията с приятели, не зная кои. Но вечерта към осем се върна и се оплакваше от ужасно главоболие. Видът ѝ доста ме разтревожи и често ходех да видя как е. Камериерката беше при нея цялата нощ, поне до един часа.

– Полицайте показаха ли ви носната кърпичка, която са намерили с портфейла на Мейн?

– Да. – Той се размърда на ръба на стола си с лице като на дете, което зяпа коледна елха.

– Сигурен ли сте, че е на жена ви?

Той се разхили така, че едва го чух да казва „да“, докато клатеше нагоре-надолу глава като че ли четка с брада вратовръзката си.

– Може да я е забравила, когато е посещавала госпожа Мейн – подхвърлих.

– Невъзможно – побърза да ме поправи той. – Благоверната ми и госпожа Мейн не се познаваха.

– Но жена ви и господин Мейн са се познавали?

Бруно Гънджън пак се изкиска и изчетка вратовръзката си с козията брада.

– Колко добре се познаваха?

Той сви рамене и главата му потъна в тях до ушите.

– Не знам – призна весело. – Наел съм детектив.

– Така ли? – изръмжах насреща му. – Наели сте този детектив, за да разбере кой е убил и ограбил Мейн и за нищо друго. Ако мислите, че сте го наели да разнищва семейните ви истории, грешите, колкото и онези със сухия режим.

– Но защо? Защо? – притесни се той. – Нямам ли право да знам? Всичко ще мине тихо, без скандали, без разводи, можете да бъдете сигурен. Пък и Джефри е мъртъв, така че всичко вече е минало, както казват някои. Докато беше жив, нямах понятие какво става, бях спял. След смъртта му нещата ми се изясниха. Повярвайте, само за мое собствено удовлетворение искам да разбера със сигурност.

– Само че не от мен – отрязах го. – Не знам нищо освен онова, което ми казахте, и не можете да ме купите да се ровя по-дълбоко. Пък и щом нямате намерение да предприемате каквото и да било, защо не оставите нещата както са?

– Не, не, приятелю. – Лъчезарното му настроение пак се върна. – Не съм старец, но съм на петдесет и две. Скъпата ми женичка е на осемнайсет и е наистина прекрасно същество. Веднъж се е случило. Какво ми гарантира, че няма да се повтори? Не е ли проява на съпружеска мъдрост да се опитам... така да се каже... да имам влияние върху нея? Една юзда. Една спирачка. Дори никога да не се повтори, няма ли една скъпа съпруга да бъде по-покорна, ако мъжът ѝ знае повече за нея?

– Ваша работа. – Изправих се. – Не искам да имам нищо общо с това.

– О, нека не се караме! – Той скочи и хвана ръката ми в своите. – Щом не искате, не искате. Но остава криминалната страна на случая, по която работехте досега. Няма да се откажете от нея, нали? Да разчитам ли, че ще изпълните задачата си?

– Да предположим... само да предположим, че жена ви се окаже замесена в смъртта на Мейн. Тогава?

– Тогава... – Той сви рамене и обърна нагоре разперените си длани – това би било работа на правосъдието.

– Така може. Ще продължа..., ако приемете, че нямате право на други сведения освен за вашата „криминална страна на случая“.

– Прекрасно! И ако стане така, че не можете да отделите моята благоверна от убийството...

Аз кимнах. Той пак сграбчи ръката ми и я потупа. Измъкнах я и се върнах в агенцията.

На бюрото ми имаше бележка да се обадя на сержант Хакън. Обадих се.

– Бънки Дал няма пръст в убийството на Мейн – осведоми ме детективът с угриженото лице. – Той и някой си Кашлящия Бен Уийл пилятели онази нощ в едно ханче край Вайехо. Седнали там към десет и не станали, докато не ги изхвърлили към два сутринта, защото

направили скандал. Това успяхме да научим. Човекът, който ми го каза, е сигурен, но чакам потвърждение от още двама.

Благодарих на Хакън, телефонирах в дома на Гънджън и поисках да чуя госпожата. Попитах я дали можем да поговорим, ако отида у тях.

– О, да – отвърна тя.

Това май беше любимият ѝ израз, но изречен от нея, не изразяваше нищо.

Пъгнах в джоба си снимките на Дал и Уийл и взех едно такси до Уестууд Парк. Докато пътувах, опушвах мозъка си с „Фатима“ и скалпих куп прекрасни лъжи, които да поднеса на скъпата съпруга на моя клиент, белким чрез тях разбере онова, което исках.

На около сто и петдесет метра от къщата видях паркираната кола на Дик Фоули.

Вратата ми отвори слаба бледа прислужница. Заведе ме в дневна на втория етаж, където госпожа Гънджън остави настрана екземпляр от „И слънцето изгрява“ и с цигарата си посочи близкия стол. Този следобед съвсем приличаше на скъпа кукла, с ярка оранжева рокля и седнала с единия крак подвит под нея в тапицирано с брокат кресло.

Гледах я, докато палех цигара, спомних си първия разговор с нея и нейния съпруг, после втория насаме с него и реших да се откажа от версията, която бях съчинил с толкова усилия по пътя.

– Имате камериерка... Роуз Рубъри – започнах. – Не бих искал да чуя какво говорим.

– Разбира се – каза тя, без ни най-малко да се учуди. – Извинете ме за малко. – Стана и излезе.

Върна се бързо, седна обратно в креслото и този път подви и двата си крака.

– Няма да я има поне половин час.

– Ще бъде предостатъчно. Тази Роуз е близка с един бивш затворник на име Уийл.

Лицето на куклата се свъси, устните, боядисани във виолетово, се свиха. Изчаках да чуя дали ще каже нещо. Тя не го каза. Извадих снимките на Уийл и Дал и ѝ ги подадох.

– Този с изпитото лице е човекът на вашата Роуз. Другият е негов приятел, също бандит.

Тя пое снимките с твърда ръка и ги разгледа внимателно. Устата ѝ сякаш се смали ѝ изтъня, очите ѝ потъмняха. После лицето ѝ бавно се разведри, тя промърмори „О, да“ и ми ги върна.

– Когато казах на мъжа ви за това, той ми отговори „Тя е

камериерка на жена ми“ и се разся.

Инид Гънджън мълчеше.

– Питам се, какво ли искаше да каже с това?

– Откъде да знам? – въздъхна тя.

– Знаете, че ваша носна кърпичка бе намерена заедно с портфейла на Мейн – подхвърлих уж между другото, докато изтръсквах много съредоточено цигарата си в кварцов пепелник, изработен във формата на ковчег без капак.

– О, да – рече тя уморено. – Казаха ми.

– Как мислите е станало това?

– Не мога да си обясня.

– Аз мога, но искам да съм сигурен. Госпожо Гънджън, ще спестим много време, ако си говорим откровено.

– Защо не? – каза тя равнодушно. – Имате доверието на мъжа ми, имате разрешението му да ме разпитвате. Ако това ме обижда... е, аз съм само негова жена. Едва ли някой от вас двамата ще може да измисли нещо по-унизително от онова, на което вече съм била подложена.

Изсумтях на този театрален монолог и продължих.

– Госпожо Гънджън, интересува ме само кой обра и уби Мейн. Всичко във връзка с това може да ми бъде полезно, но само ако е във връзка с него. Разбирате ли какво искам да кажа?

– Естествено – отвърна тя. – Разбирам, че работите за мъжа ми.

Тъпчихме на едно място. Реших да опитам по друг начин.

– Според вас с какво впечатление останах онази вечер, когато бях тук?

– Не мога да си представя.

– Опитайте се.

– Несъмнено – усмихна се тя леко – сте останали с впечатлението, че мъжът ми смята, че съм била любовница на Джефри.

– Е?

– Да не би да ме питате – това май й се стори забавно – дали наистина съм била негова любовница?

– Не... въпреки че бих искал да знам, разбира се.

– Естествено, че ви се иска – каза тя мило.

– А вие с какво впечатление останахте онази вечер? – попитах.

– Аз? – Тя сбърчи чело. – О, че мъжът ми ви е наел, за да докажете, че съм била любовница на Джефри.

Повтаряше думата „любовница“, сякаш харесваше вкуса ѝ.

– Грешите.

– Не може да бъде, познавам съпруга си.

– Аз пък познавам себе си и съм сигурен – настоях. – Между нас с мъжа ви нещата са ясни, госпожо Гънджън. Моето задължение е да открия крадеца и убиеца, нищо повече.

– Така ли? – Това бе любезен завършек на спор, който я уморяваше.

– Вие ми връзвате ръцете – оплаках се и станах, като прикривах, че я наблюдавам внимателно. – Не ми остава нищо друго, освен да прибера тази Роуз Рубъри и двамата мъже и да видя какво мога да изстискам от тях. Казахте, че камериерката ви ще се върне след половин час, нали?

Тя ме гледаше изпитателно с кръглите си кафяви очи.

– Трябва да си дойде след няколко минути. Ще я разпитвате ли?

– Не тук. Ще я заведа в съда и ще се обадя да арестуват онези двамата. Може ли да използвам телефона ви?

– Разбира се. В съседната стая е. – Тя прекоси дневната и ми отвори вратата.

Набрах номератора и поисках да ме свържат с детективите.

– Чакайте – рече едва чуто, без да смее да прекрачи прага.

Със слушалката в ръка се обърнах да я погледна. Тя начумерено мачкаше устните си с два пръста. Не затворих телефона, докато не свали ръката си от лицето и не я протегна към мен. Тогава се върнах в дневната.

Аз водах. Мълчах. Тя трябваше да направи следващата стъпка. Повече от минута изучава лицето ми и чак тогава започна.

– Не мислете, че ви вярвам – заговори нерешително, като че ли донякъде на себе си. – Вие работите за мъжа ми, а за него дори парите нямат такова голямо значение, колкото стореното от мен. Въпрос на избор между две злини – едната е сигурна, другата е повече от вероятна.

Тя замълча и разтри ръце. В кръглите ѝ очи се появи колебание. Ако не ѝ помогнеш да продължи, щеше да се откаже.

– Сега сме сами насърчих я. – После можете да отречете всичко. Моите думи срещу вашите. Ако не ми кажете, ще науча истината от другите. Разбрах го, когато ме спряхте да не се обаждам по телефона. Смятате, че ще кажа на мъжа ви. Но ако останалите проговорят, той вероятно ще прочете във вестниците. Единственият ви изход е да ми повярвате. И не е толкова опасен, колкото мислите. Но в края на краищата вие решавате.

Половин минута мълчание.

– Да предположим – прошепна тя, – че ви платя, за да...

– За какво? Ако съм решил да кажа на мъжа ви, ще взема парите и

пак ще ви издам, нали?

Тя сви червени устни, трапчинките ѝ се появиха и очите ѝ блеснаха.

– Убедихте ме – заяви. – Ще ви се доверя. Джефри се върна по-рано от Лос Анджелис, за да прекараме целия неделен ден заедно в един малък апартамент, който бяхме наели. Следобед влязоха двама мъже, имаха ключ. Носеха револвери. Задигнаха парите на Джефри. За това бяха дошли. Личеше, че знаят всичко за нас. Наричаха ни по име, подиграваха ни и заплашиха, че ще извадят изневярата ни наяве, ако ги издадем.

След като си тръгнаха, не можехме да направим нищо. Поставиха ни в нелепо и безнадеждно положение – нямаше как да възстановим парите. Джефри не можеше да каже, че ги е изгубил или че са го обрели, докато е бил сам. Ранното му връщане от Сан Франциско щеше да породя съмнения. Джефри направо полудя. Първо искаше двамата да избягаме. После реши да отиде при мъжа ми и да му разкаже истината. Не се съгласих и с двете предложения – бяха едно от друго по-глупави.

Излязохме малко след седем и се разделихме. Да си призная, малко се скарахме. Щом изпаднахме в беда, той вече не беше... Не, това не бива да го казвам.

Тя спря и ме загледа кротко с кукленото си лице, което сякаш се бе отърсило от грижите, като просто ги бе прехвърлило на моята глава.

– Снимките, които ви показвах, бяха на двамата нападатели, нали? – попитах.

– Да.

– Вашата камериерка знаеше ли за връзката ви с Мейн? А за апартамента? Знаеше ли за неговото пътуване до Лос Анджелис и за намерението му да се върне по-рано с парите?

– Не мога да твърдя. Но сигурно е могла да научи почти всичко с подслушване, със следене, може да е преровила... Джефри ми изпрати бележка, че ще пътува до Лос Анджелис, и ми определи среща в неделя сутринта. Може да я е прочела. Аз съм небрежна.

– Сега си тръгвам – казах. – Не предприемайте нищо, докато не ви се обадя. И не паникьосвайте камериерката.

– Нищо не съм ви казала – напомни ми тя, докато ме изпращаше до вратата на дневната.

От дома на Гънджън отидох направо в хотел „Марс“. Мики Линан седеше в един ъгъл на фойето, скрит зад разтворен вестник.

– Тук ли са? – попитах го.

– Да.

– Дай да им идем на гости.

Мики потропа с юмрук на вратата с номер четиристотин и десет. Отвътре се чу метален глас:

– Кой е?

– Имате пратка – отвърна Мики с престорен момчешки глас.

Слаб мъж със заострена брадичка отвори вратата. Показах му картата си. Той не ни покани, но и не ни спря, когато влязохме.

– Ти си Уийл, нали? – попитах, го, докато Мики затвори вратата зад нас, после, без да чакам потвърждение, се обърнах към мъжа с широко лице, който седеше на леглото. – А ти си Дал?

Уийл ни представи на Дал с небрежен метален тон:

– Двойка куки.

Онзи на леглото ни изгледа и се ухили. Нямах време за губене.

– Искам мангизите, които задигнахте от Мейн – обяхих.

Двамата се изсмяха едновременно, все едно, че го бяха репетирани. Извадих пищова си. Уийл се разсмя грубиянски.

– Взимай си шапката, Бънки. Отиваме в кафеза.

– Не познахте – обясних аз. – Това не е арест. Това е обир. Горещете!

Дал вдигна своите.

Уийл се послушваше, докато Мики го ръгна в ребрата с дулото на своята ютия трийсети осми калибър.

– Пребъркай ги – наредих на Мики.

Той прерови дрехите на Уийл, измъкна патлак, няколко хартийки, малко дребни пари и колан за банкноти, пълен догоре. После повтори същото с Дал.

– Преброй ги – казах.

Мики изпразни коланите, напльончи пръсти и се захвана за работа.

– Деветнайсет хиляди сто дващест и шест долара и шейсет и два цента – докладва той накрая.

Със свободната ръка бръкнах в джоба си за листчето, на което бях записал номерата на стодоларовите банкноти, които Огилви дал на Мейн. Подадох го на Мики.

– Виж дали има стотарки с тези номера. Той взе листчето, провери и отвърна:

– Същите са.

– Браво. Прибери парите и патлаците и виж дали няма да намерим още из стаята.

Кашилящия Бен Уийл през това време се поопери.

– Чакай малко! – запротестира той. – Не можеш да ги свиеш, приятел! Къде се намираш? Няма да се измъкнеш така!

– Само ще опитам – успокоих го. – Защо не се разпискаш „Помощ! Полиция!“? Хайде да те видя! Това да не ти е да притиснеш една жена с мръсен номер, та тя да си трае, а ти да си гледаш кефа! Прилагам ти същия пиниз, с който вие прекарахте нея и Мейн, само че моят е по-готин, защото след това не можете и гък да кажете, иначе сте за пандиза. Сега млък.

– Няма повече мангизи – прекъсна ме Мики. – Само четири пощенски марки.

– Прибери и тях – рекох му. – Това са цели осем цента. Хайде да вървим.

– Ей, оставете ни някой долар – примоли се Уийл.

– Не ти ли казах да си затваряш устата? – изръмжах му, докато отстъпвах към вратата, която Мики отваряше.

Коридорът беше чист. Мики застана отвън с насочен срещу Уийл и Дал патлак, а аз преместих ключа от вътрешната на външната страна. После захлопнах вратата, завъртях ключа, пузнах го в джоба си, слязох ме и напуснахме хотела.

Колата на Мики беше зад ъгъла. Седнахме в нея и преместихме цялата плячка без pistolетите от джобовете на Мики в моите. После той излезе и тръгна пеш към агенцията. Аз обърнах колата и подкарах към сградата, където бе убит Джефри Мейн.

Госпожа Мейн бе стройна млада жена на не повече от двайсет и пет, с къдрава кестенява коса, мило изразително лице и сивосини очи с тежки мигли. Сочното ѝ тяло бе облечено в черно от глава до пети.

Тя прочете служебната ми карта, кимна на обяснението, че Гънджън ме е наел да разровя около смъртта на съпруга ѝ, и ме покани в дневна в сиво и бяло.

– Тук ли стана? – попитах.

– Да. – Имаше приятен, леко дрезгав глас.

Приближих до прозореца и погледнах надолу към покрива на бакалицата. Виждаше се и половината от задната уличка. Все така няхах време за губене.

– Госпожо Мейн – обърнах се към нея и се опитах да говоря по-тихо, за да смекча остротата на думите, – след като съпругът ви е издъхнал, вие сте изхвърлили pistolета през прозореца. После сте закачили носната кърпичка за ъгъла на портфейла и сте хвърлили и него. Тъй като е бил по-лек от pistolета, не е стигнал до алеята, а е останал на

покрива. Защо закрепихте кърпичката...

Без да издаде звук, тя припадна.

Хванах я, преди да се строполи на пода, занесох я до дивана, намерих одеколон и ароматни соли и ги използвах.

– Знаете ли чия беше кърпичката? – попитах, когато се свести и седна.

Тя поклати отрицателно глава.

– Тогава защо ви трябваше да я закачате?

– Беше в джоба му. Не знаех какво да я правя. Помислих, че полицаите ще питат за нея. Не исках да ми досаждат с никакви въпроси.

– Защо измислихте историята с обира?

Никакъв отговор.

– Заради застраховката ли? – подхвърлих.

Тя вдигна глава и се разрида.

– Да! Беше профукал и своите пари, и моите. И после трябваше да... направи... това. Той...

– Надявам се, че е оставил писмо – прекъснах воплите й.

Имах предвид някакво доказателство, че не го е убила тя.

– Да. – Тя бръкна в деколтето на черната си рокля.

– Чудесно – рекох и се изправих. – Утре сутринта първата ви работа е да занесете това писмо на вашия адвокат и да му разкажете всичко.

Измърморих нещо утешително и се ометох.

Нощта вече падаше, когато за втори път този ден позвъних на вратата на Гънджънови. Прислужницата с бледото лице ми отвори и ме осведоми, че господин Гънджън си е вкъщи. Поведо ме нагоре.

Роуз Рубъри тъкмо слизаше по стълбите. На площадката се отдръпна да минем. Придружителката ми продължи към библиотеката, ала аз спрях срещу камериерката.

– С теб е свършено, Роуз – казах на момичето на площадката. – Давам ти десет минути да изчезнеш. Нито дума на никого. Ако това не ти харесва, имаш възможност да видиш дали ще ти хареса вътрешното обзавеждане на пандиза.

– Що за глупости!

– Балонът се спуска. – Бръкнах в джоба си и измъкнах част от доларите от хотел „Марс“. – Досега бях на гости на Кашлящия Бен и Бънки.

Това я стресна. Обърна се и хукна нагоре по стълбите.

Бруно Гънджън излезе на вратата на библиотеката да ме търси. Учудено проследи как бягащата камериерка прескача стъпалата към третия етаж и ме зяпна. Целият се бе превърнал в питанка, затова реших

да го успокоя.

– Разнищих всичко.

– Браво! – възкликна той, докато влизахме в стаята. – Чуваш ли, мила моя? Той е разнищил всичко!

Милата му седеше до масата, където бе и предишната вечер, кукленото ѝ лице се усмихна равнодушно и устните ѝ равнодушно промърмориха:

– О, да.

Приблжих до масата и изсипах парите от джобовете си.

– Деветнайсет хиляди сто двацет и шест долара и седемдесет цента с пощенските марки – обявих. – Останалите осемстотин седемдесет и три долара и трийсет цента липсват.

– Ах! – Бруно Гънджън поглади с трепереща ръка острата си черна брадичка и впери в мен настойчив лъскав поглед. – И къде ги намерихте? Я седнете, заслужава си да чуем тази история. Горим от нетърпение, нали, любов моя?

Неговата любов се прозя.

– О, да!

– Няма много за разправяне – казах. – За да върна парите, трябваше да сключа сделка и обещах да мълча. Мейн е бил ограбен в неделя следобед. Но работата е, че ако хванем крадците, няма как да ги осъдим. Единственият човек, който може да ги разпознае, няма да го направи.

– Но кой е убил Джефри? – Розовите лапички на търговеца драскаха по гърдите ми. – Кой го е убил онази нощ?

– Самоубил се е. Отчаян, че са го обрала при обстоятелства, които не би могъл да обясни.

– Пълен абсурд!

Клиентът ми не хареса фактите.

– Госпожа Мейн се е събудила от изстрела. Самоубийството означавало да изгуби застраховката му и да остане без пукната пара. Тя изхвърлила пистолета м портфейла през прозореца, скрила предсмъртното му писмо и съчинила историята с обира.

– Ами носната кърпичка! – изпищя Гънджън. Беше съвсем съсипан.

– Тя не доказва нищо – уверих го тържествено, – освен, че Мейн е бил женкар, както сам казахте, и сигурно е въртял любов с камериерката на жена ви, а тя като много други камериерки си е служила с вещите ѝ.

Той наду начервените си бузи и тропна с крак, аха да затанцува. Ядът му беше не по-малко смешен от обяснението, което го причини.

– Ще видим! – Той се завъртя на пети, хукна навън и продължи да

повтаря: – Ще видим тая работа! Ще видим!

Инид Гънджън ми протегна ръка. Кукленото ѝ лице сияеше, всички трапчинки по него се усмихваха.

– Благодаря ви! – прошепна тя.

– Не зная за какво – измънках, без да поема ръката ѝ. – Всичко беше толкова объркано, че и дума не може да става за доказателства. Но той не загоря ли – аз всъщност му казах.

– О, това ли! – Тя отметна глава назад и се отърси от тревогата. – Докато няма сигурно доказателство, мога чудесно да се погрижа за себе си.

Вярвах ѝ.

Бруно Гънджън влетя обратно в библиотеката с пяна на уста, скубеше боядисаната си брада и крещеше, че Роуз Рубъри е изчезнала от къщата.

На следващата сутринта Дик Фоули ми каза, че камериерката се присъединила към Уийл и Дал и заминала с тях за Портланд.

КРАЙ

© 1927 Дашиъл Хамет
© 1997 Георги Шарабов, превод от английски

Dashiell Hammett
The Main Death, 1927

Сканиране и разпознаване: Борис Борисов, 2008
Редакция: nqgolova, 2008

Публикация

Дашиъл Хамет. Детектив от „Континентъл“
Издателство „Лъчезар Минчев“, 1997
Американска. Първо издание
Превод от английски Георги Шарабов, 1997
Автор на предговора Стивън Маркъс
Превод на предговора Стоянка Сербезова, 1997
Редактор Лъчезар Минчев
Художествено оформление Николай Пекарев
Технически редактор Езекил Лапататов
Коректор Евгения Джамбазова
Излязла от печат юни 1997 г.
Формат 84×108/32. Печатни коли 18,5
Предпечатна подготовка: „Компютър Арт – Бояджиев“, София
ISBN 954-412-033-5

Dashiell Hammett. The Continental Op
Vintage Books, A Division of Random House, New York, 1975

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/8310>]